

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä 1 (14)
27.8.2018
Taltionumero
3905
Diaarinumero
4439/2/17

Asia Vammaispalvelua ja hallintoriitaa koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Itä-Suomen hallinto-oikeus 22.8.2017 nro 17/0307/2

Asian aikaisempi käsittely

Ylä-Savon SOTE -kuntayhtymän yhtymähallituksen jaoston alainen viranhaltija on päätöksellään 7.6.2016 SLA/160181 hylännyt A:n vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) mukaista kuljetuspalvelua koskevan hakemuksen.

Yhtymähallituksen jaosto on päätöksellään 19.8.2016 (§ 54) A:n oikaisuvaatimuksen johdosta palauttanut asian uudelleen käsiteltäväksi siten, että A:n luo tehdään kotikäynti.

Yhtymähallituksen jaosto on saman oikaisuvaatimuksen johdosta 20.9.2016 antamallaan päätöksellä (§ 59) pysyttänyt viranhaltijan päätöksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Itä-Suomen hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään, siltä osin kuin korkeimmassa hallinto-oikeudessa on kyse, hylännyt A:n yhtymähallituksen jaoston päätöksestä 20.9.2016 (§ 59) tekemän valituksen sekä A:n hallintoriitahakemuksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovellettavat säännökset

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, päivätoimintaa, henkilökohtaista apua sekä palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Kunnalla ei kuitenkaan ole erityistä velvollisuutta palveluasumisen eikä henkilökohtaisen avun järjestämiseen, jos vaikeavammaisen henkilön riittävää huolenpitoa ei voida turvata avohuollon toimenpitein.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammaispalveluasetus) 5 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Asiassa saatu selvitys

Valittaja on hakenut vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua kuusi matkaa kuukaudessa. Hakemuksen mukaan valittaja kykenee kävelemään 1–2 kilometrin kokonaismatkan. Hakemuksen mukaan valittaja voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä saattajan avulla ja hänellä ei ole tietoa kutsuohjatusta palveluliikenteestä. Hakemuksen liitteinä olevan erikoislääkärin kontrollikäyntiä 23.2.2016 koskevan kirjausten mukaan valittajalla on diagnosoitu Parkinsonin tauti. Valittajan ongelmana on ollut lisääntynyt kipuilu ja liikuntakyvyn heikkeneminen. Kävely on mennyt selvästi huonommaksi, ja valittajalla on koko ajan käytössä joko rollaattori tai kyynärsauva. Valittaja kykenee kävelemään ehkä 100 metriä, mutta yleensä ei juuri pidempään. Voimakkaan kivun vuoksi jossain vaiheessa tulee väistämättä pysähtymistarve. Todennäköisesti myös selkämuutokset aiheuttavat oireita ja vaikeuttavat liikkumista. Kävely on vastaanotolla selvästi horjakkaa, ja hänellä on tukena kyynärsauvat. Liikuntakyky on pysyväisluonteisesti selvästi heikentynyt varsin vaikea-asteisen Parkinsonin taudin ja myös selkäongelmien vuoksi.

Viranhaltija on 7.6.2016 antamallaan päätöksellä hylännyt hakemuksen. Päätöksen mukaan hakemusta on tarkennettu puhelimesta, jolloin valittaja on kertonut, että uskoisi pääsevänsä linja-auton kyytiin, mikäli sellaisia liikkuisi heillä päin. Valittaja on kertonut, että hän ei jaksakaan enää

kävellä 800 metrin päässä olevan naapurin luo, mutta rantasaunalle, joka on vähän lähempänä, hän jaksaa mennä. Päätöksen perustelujen mukaan valittajaa ei voida katsoa vaikeavammaiseksi suhteessa kuljetuspalveluun. Valittajan liikkuminen onnistuu kävellessä vielä muutamien satojen metrien verran ja nouseminen julkisen liikenteen käyttämiin ajoneuvoihin olisi mahdollista. Valittajalla ei ole erityisiä vaikeuksia liikkumisessa. Kuljetuspalvelua ei ole tarkoitettu paikkaamaan puuttuvaa joukko-liikennettä.

Valittaja on vaatinut oikaisua viranhaltijapäätökseen ja vaatinut kuljetuspalvelua 18 matkaa kuukautta kohti. Oikaisuvaatimuksen mukaan valittaja on allekirjoittanut hakemuksen lukematta sitä ja hän ei ole kävellyt moneen vuoteen edes muutamaa sataa metriä naapuriin. Valittaja pystyy liikkumaan lyhyitä matkoja rollaattorin avustuksella ja nekin todella hitaasti kumarassa. Valittajalla on huippausta ja kaatuiluja. Valittaja ei pääse linja-auton rappuja muutoin kuin konkreettisesti avustettuna auton sisälle. Valittaja on toimittanut lisäselvityksenä muun ohella fysioterapeutin 13.6.2016 päivätyn lausunnon, jonka mukaan valittaja liikkuu rollaattorin avulla korkeintaan 50–100 metriä kerrallaan, ja erikoislääkärin 21.6.2016 päivätyn lausunnon, jonka mukaan valittajan liikuntakyky on heikentynyt viime aikoina ja kävelymatka rajoittuu alle 50 metriin. Valittajan kävely on muuttunut epävarmaksi, ja valittaja tarvitsee saattajaan liikkueensa. Liikkumista heikentää Parkinsonin taudin lisäksi krooninen, degeneratiivinen alaselkävaiva.

Yhtymähallituksen jaosto on oikaisuvaatimuksen johdosta 19.8.2016 antamallaan päätöksellä § 54 palauttanut asian uudelleen käsittelyyn niin, että valittajalle tehdään kotikäynti.

Kotikäyntiä 29.8.2016 koskevien asiakaskertomuksen kirjausten mukaan valittajan tilanne on muuttunut huomattavasti lyhyessä ajassa. Parkinsonin tauti on heikentänyt valittajan toimintakykyä, ja valittajan omaishoitettavana ollut puoliso on siirtynyt pois kotoa keväällä 2016. Kevään ja kesän 2016 aikana aiempien sairauksien ja vaivojen lisäksi valittajan sydän on oireillut, ja valittajalle on tehty kaksi pallolaajennusta. Muutoinkin vaivalloinen liikkuminen on vähentynyt myös hengästymisestä ja herkästä kaatuilemisesta johtuen. Valittaja on muuttamassa rivitaloasuntoon. Talven yli selviytyminen yksin pitkän matkan päässä palveluista ei tyttären kertoman mukaan ole enää mahdollista. Valittaja on itse kuvannut keskeisinä toimintakykyä alentavina sairauksina Parkinsonin taudin lisäksi uudet sydänvaivat ja lannerangasta löytyneen piikin, joka painaa

selkäyttimeen. Piikin poistaminen leikkauksessa ei lääkärin arvion mukaan ole suositeltavaa. Toimintakyky vaihtelee hyvin lyhyellä aikajännteellä. Jalkoihin tulee tuntopuutoksia, eivätkä ne välillä kanna lainkaan. Myös nukahtelu on lisääntynyt. Yhtäjaksoisen kävelyn kokonaismatka ei ole kuin kymmenkunta metriä, eikä valittaja kykene nousemaan portaita. Valittaja ei pysty nousemaan julkisen joukkoliikenteen autoihin ja tytär arvioi, ettei edes matalalattia-autoon pystyisi menemään.

Valittaja on toimittanut vielä viranomaiselle erikoislääkärin käyntiä 22.8.2016 koskevan kirjauksen, jonka mukaan valittajan ongelmana on haasteellinen selkäkipu, lisäksi oikeavoittainen jalkojen puutuminen ja kipu kävellessä. Valittajan diagnoosi on selkärangankanavan ahtauma. Perusliikkuminen vastaanottotiloissa on vaivalloista, ja liikkeet ovat hidaduneita. Leikkaustoimenpiteet ovat poissuljettuja selän osalta.

Asiakaskertomuksen kirjauksesta ilmenee, että vammaispalvelujen esimies on 19.9.2016 soittanut valittajan uuden asuinpaikan toimitusjohtajalle, joka on kertonut, että valittaja asuu normaalissa vuokra-asunnossa. Valittaja on käynyt muutaman kerran syömässä ja tapaamassa miestään päätalossa, jonne on matkaa noin 200 metriä. Valittaja on liikkunut rullaattorilla.

Yhtymähallituksen jaosto on valituksenalaisella päätöksellä hylännyt oikaisuvaatimuksen. Päätöksen perustelujen mukaan tavanomaiseen ikääntymiseen liittyvät sairaudet ja toimintarajoitteet eivät sellaisenaan kuulu lain soveltamisalaan. Saatujen selvitysten ja kotikäynnin pohjalta todetaan edelleen, ettei valittajalla ole ikääntymiseen liittyviä sairauksia lukuun ottamatta sellaista vammaa tai sairautta, joka aiheuttaisi hänelle erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joiden vuoksi julkisten joukkoliikennevälineiden käyttäminen aiheuttaisi hänelle kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Viranhaltijapäätöksen laatimisen jälkeen toimitetuissa uusissa lausunnoissa tai kotikäynnillä ei ole ilmennyt sellaista uutta tietoa valittajan terveydentilasta, joka olisi vaikuttanut päätöksentekoon.

Viranomainen on antanut valituksen johdosta lausunnon, jonka mukaan viranhaltijan ja yhtymähallituksen jaoston päätösten perusteluna on, ettei valittaja kuulu vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun piiriin, koska hänen liikuntakykynsä ja toimintakykynsä on alentunut ikääntymisestä johtuvista sairauksista.

Valittaja on antanut lausunnon johdosta vastineen ja toimittanut uutena selvityksenä erikoislääkärin 15.12.2016 päivätyn lausunnon, jonka mukaan valittajan liikkumiskyky on mennyt vuoden mittaan edelleen huonompaan suuntaan. Rappujen nousu ei onnistu kuin auttamalla. Jalkoihin on tullut entisestään tottelemattomuutta, ja välillä toinen jalka ei meinaa ottaa alle. Valittajalla on tasapaino-ongelmia, joihin on toistuvasti liittynyt yllättäviä kaatumisia. Valittajan kävelymatkat ovat lyhentyneet jo alle 50 metriin rollaattorin kanssa, ja kaatumisriskin vuoksi hän tarvitsee liikkueessaan saattajan. Valittajalla ei ole pelkästään tavanomaisia vanhuusajan tuomia sairauksia, vaan erityisesti liikuntakykyyn vaikuttavia sairauksia, erityisesti Parkinsonin tauti sekä vahva-asteinen lannerangan spinaalistennoosi.

Valittaja on vastineensa liitteenä toimittanut myös valittajan asuinpaikan 8.12.2016 päivätyn lausunnon, jonka mukaan päätalolle on matkaa valittajan asunnolta oikaistuna nurmikentän poikki alle 50 metriä sivu. Valittaja on liikkunut matkan pyöräpotkurilla, ellei tytär kuljeta häntä. Valittajalle on varattu lainarollaattori päätalon sisällä liikkumiseen. Omin avuin ilman apuvälineitä valittaja ei kävele lainkaan. Liikkuminen on erittäin hidasta ja vaivalloista. Valittaja on edelleen toimittanut vastineen liitteenä muistitikun, jossa on valittajan liikkumiseen liittyviä valokuvia ja videotiedostoja.

Hallinto-oikeus on pyytänyt viranomaiselta lisälausunnon mainitun uuden selvityksen johdosta ja todennut, että se harkitsee uuden selvityksen huomioon ottamista asiaa ratkaistessaan ja pyytänyt viranomaista lausumaan siitä, vaikuttaako lisäselvitys viranomaisen kantaa kuljetuspalvelun myöntämisessä. Viranomainen on lisälausunnossaan todennut, että lisäselvityksessä ei ole sellaista uutta tietoa valittajan toiminta- ja liikuntakyvystä, joka muuttaisi viranomaisen kantaa asiassa. Valittaja pystyy liikkumaan ikätasoaan vastaavasti rollaattorin avulla, ja hän pystyy nousemaan matalalattiabussin kyytiin. Korkean iän on todettu altistavan Parkinsonin taudille, ja myös lannerangan spinaalistennoosi on tavallisimmin seurausta rappeutumismuutoksista, jotka liittyvät ikääntymiseen. Hallinto-oikeus on pyytänyt viranomaista selventämään kantaansa siltä osin kuin viranomainen on katsonut valittajan kykenevän käyttämään matalalattiabussia. Viranomainen on toisessa lisälausunnossaan todennut, että viranomaisen näkemyksen mukaan valittaja ei pysty nousemaan tavalliseen linja-autoon. Valittajan nykyisessä asuinpaikassa on palveluliikennettä, joka on avointa joukkoliikennettä. Palveluliikenteessä on kaksi es-

teetöntä autoa, ja liikennöinti on kutsuohjattua. Autoavustaja ja kuljettaja auttavat tarvittaessa autoon nousemisessa ja poistumisessa. Auto noutaa asiakkaan tarvittaessa kotiovelta ja vie liikennöintialueella niin lähelle asiointipaikkaa, kuin se vain on mahdollista.

Valittajan kannanotot

(----)

Valituksen mukaan valittaja ei ole ulkoillut muualla kuin terassilla eikä hän jaksakaan kävellä tai kantaa ostoksia. Valittaja pääsisi matalalattiaiseen palveluautoon, korkeampaan hän ei pääse kuin työntämällä. Valittajan vastineiden mukaan valittajan kunto ei kestä palveluliikenteen aikataulun mukaista päivän reissua eikä hän pysty odottelemaan paluukyytiä monta tuntia ilman avustajaa. Valittajan asuinpaikassa liikennöivä palveluliikenteen auto ei ole matalalattiainen, eikä siinä ole avustajaa. Auto on kylläkin esteetön muutoin. Valittajan tytär tai veli hakee ja vie valittajan asunnolta autolla päätalolle, koska valittaja ei pysty kuntonsa vuoksi kulkemaan päätalolle pyöräpotkurilla kuin tiukan paikan tullen.

Valittaja on vaatinut kulukorvausta kesäkuun 2016 viikosta 22 alkaen 18 asiointimatkasta kuukaudessa sekä vuokra-asunnon kulujen korvaamista siihen saakka, kunnes kuljetuspalvelu myönnetään. Valittajan omaiset ovat joutuneet hoitamaan valittajan asiointimatkat. Valittajan tytär ja veljenpoika ovat hoitaneet valittajan asiointimatkoja. Valittaja on pakotettu muuttamaan omistusasunnosta vuokra-asuntoon lähemmäs tyttäntään, jotta tytär voi auttaa jokapäiväiseen elämään kuuluvissa asioissa. Jos kuljetuspalvelu olisi ollut käytössä, näitä kuluja ei olisi syntynyt. Valittaja on edelleen vaatinut korvausta kirjelmöinnistä 250 euroa kappale.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

(---)

Asian selvittäminen ja uuden selvityksen huomioon ottaminen

(---)

Valittajan olosuhteet ovat asian vaiheissa muuttuneet siten, että valittaja on muuttanut omakotitalosta rivitaloasuntoon, ja valittajan toimintakyvystä on esitetty edellä selostetun puhelinkeskustelun lisäksi myös

muuta uutta selvitystä, joka ei ole ollut viranomaisen tiedossa valituksenalaista päätöstä tehtäessä. Viranomainen on lisäksi esittänyt uusia perusteita kuljetuspalvelua koskevan hakemuksen hylkäämiselle. Viranomainen on uuden selvityksen johdosta antamassaan lisälausunnoissa sinänsä katsonut, että viranomaisen kanta asiassa ei ole muuttunut. Viranomainen on kuitenkin vasta lisälausunnoissaan ensimmäistä kertaa esittänyt, että valittaja ei pysty nousemaan tavalliseen linja-autoon, mutta hän kykenee käyttämään uudessa asuinpaikassa liikennöivää kutsuohjattua palveluliikennettä. Viranomainen on lisäksi lisälausunnossa esittänyt täydentäviä perusteluja sille, että valittajan sairaudet olisivat ikääntymisestä johtuvia.

Hallinto-oikeuden ei lähtökohtaisesti tule ottaa ensi asteena kantaa siihen, mikä merkitys asian ratkaisuun mahdollisesti vaikuttavalle uudelle selvitykselle on asiassa annettava. Päätös tulisi siten asiassa esitetyn uuden selvityksen johdosta kumota ja asia palauttaa viranomaiselle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeus on kuitenkin nimenomaisesti ilmoittanut osapuolille harkitsevansa uuden selvityksen huomioon ottamista asiaa ratkaistessaan. Valittaja on katsonut tämän olevan järkevää. Viranomainen on todennut, ettei uusi selvitys muuta kuntayhtymän kantaa. Valittaja on antanut vastineen viranomaisen lisälausunnoissa esittämien uusien kannanottojen johdosta. Näin ollen hallinto-oikeus ei kumoaa päätöstä asian selvittämisessä tapahtuneen menettelyvirheen ja asiassa esitetyn uuden selvityksen johdosta, vaan ottaa enemmän viivytyksen välttämiseksi asiassa esitetyn uuden selvityksen ja viranomaisen uudet kannanotot asiaa ratkaistessaan huomioon.

Pääasia

Asiassa on arvioitava, onko valittaja vammaispalvelulain tarkoittama vaikeavammainen suhteessa kuljetuspalveluihin, eli onko valittajaa pidettävä sellaisena vammaispalveluasetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vaikeavammaisena henkilönä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia ja joka vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Asiassa saadun ajankohtaisen selvityksen perusteella hallinto-oikeus katsoo, että valittaja kykenee liikkumaan apuvälineiden avulla vain hyvin

lyhyitä matkoja kerrallaan ja valittajalla on siten vammaispalveluasetuksen 5 §:ssä tarkoitettuja erityisiä vaikeuksia liikkumisessaan. Viranomaisen on kuitenkin vedonnut myös siihen, että valittaja pystyy käyttämään julkiseen liikenteeseen luettavaa palveluliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Valittaja on esittänyt, että valittajan asuinpaikassa liikennöivä palveluauto ei ole matalalattiabussi eikä palveluautossa ole käytettävissä avustajaa. Asiassa on kuitenkin riidatonta, että palveluauto on muutoin esteetön. Asiassa esitetyn selvityksen perusteella palveluliikenne liikennöi valittajan asuinpaikassa kutsuohjatusti ja autoon nousemisessa ja siitä poistumisesta avustetaan tarvittaessa. Valittaja on edelleen esittänyt, että valittaja ei kuntonsa puolesta kykene käyttämään palveluliikennettä sen aikataulujen vuoksi. Hallinto-oikeus toteaa, että palveluliikenteen aikataulujen osalta kyse on palveluliikenteen toteuttamiseen liittyvistä seikoista, joilla ei ole merkitystä asian arvioinnin kannalta. Oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun tarkoituksena ei ole paikata puuttuvaa joukkoliikennettä. Tämä merkitsee sitä, etteivät huonot joukkoliikenneyhteydet ole peruste kuljetuspalvelun myöntämiselle, eikä myöskään palveluliikenteen aikataulujen sopimattomuus asioinnin kannalta ole peruste myöntää kuljetuspalvelua.

Hallinto-oikeus arvioi, että asiassa saadusta selvityksestä ei käy ilmi, ettei valittaja voisi käyttää julkisena joukkoliikenteenä pidettävää, valittajan käytössä olevaa esteetöntä kutsuohjattua palveluliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Näin ollen valittajaa ei ole pidettävä vammaispalvelulain ja -asetuksen tarkoittamana vaikeavammaisena henkilönä kuljetuspalveluiden suhteen.

Valituksenalaisen päätöksen muuttamiseen ei siten ole syytä.

Valittajan korvausvaatimukset

Hallinto-oikeus toteaa, että viranhaltijapäätöstä 7.6.2016 tehtäessä käytettävissä olleen selvityksen perusteella valittajan liikuntakyky on näytettyntynyt heikentyneeltä, mutta valittaja on kyennyt kävelemään usean sadan metrin matkan. Selvitys siitä, että valittaja kykenee kävelemään tätä huomattavasti lyhyemmän matkan, on esitetty vasta viranhaltijapäätöksen jälkeen. Viranhaltija on siten voinut päätöstä tehdessään arvioida,

että valittajaa ei voida katsoa vaikeavammaiseksi suhteessa kuljetuspalveluun. Valittajalla ei ole ollut edellä tässä päätöksessä todetuilla perusteilla oikeutta vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun myöskään valittajan olosuhteiden muututtua viranhaltijapäätöksen tekemisen jälkeen. Näin ollen myöskään valittajan asiointimatkoja ja vuokratuloja koskevan hallintoriitahakemuksen hyväksymiselle ei ole perusteita.

(---)

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että yhtymähallituksen jaoston ja hallinto-oikeuden päätökset kumotaan ja hänelle myönnetään vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu. Lisäksi hänelle on myönnettävä korvaus saamatta jääneestä palvelusta.

Vaatimusten tueksi on esitetty muun ohella seuraavaa:

Alkuperäinen hylkäävä päätös on tehty A:ta näkemättä. Alkuperäisen hylkäämispäätöksen tehnyt viranhaltija totesi sittemmin järjestetyssä tapaamisessa A:n liikkumisen olevan todella huonoa. Päätöstä ei muutettu, vaikka useat eri terveydenhuollon ammattilaiset ja A:n vuosia tunteneet puolsivat kuljetuspalvelua. Viranhaltija selvitteli asiaa puhelimitse hoitokodilta 12.9.2016. Tuon keskustelun perusteella viranhaltija antoi jaoston päättäjille väärää tietoa. Viranhaltija ei myöskään toimittanut asiaa käsittelevään kokoukseen ainakaan fysiatriin uusinta lausuntoa.

Vammaispalvelulain lähes kaikki pykälät on sivuutettu asiassa. Viranhaltija oli tietoinen jo syksyllä 2016, että A liikkuu pyöräpotkurilla. Jo tuolloin A:n olisi tullut saada vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu invaoikeudella, mutta hän ei saanut edes normaalia kuljetuspalvelua. A ei pysty kulkemaan linja-autolla. A:n nykyisen asunnon läheltä kulkee palveluauto kaksi kertaa viikossa, mutta hän ei jaksakaan eikä pysty muutoinkaan olemaan sen aikataulun mukaisesti päivää kaupungilla yksin. Palveluautossa ei myöskään pysty kuljettamaan pyöräpotkuria tai nykyistä sähkömopoa, jolla hän pystyisi perillä itse liikkumaan. Palveluliikenteen tarkat aikataulut on toimitettu hallinto-oikeuteen.

A on kykenemätön kävelemään Parkinsonin taudin vuoksi. Lisäksi A:lla on selässä hermoon pistävä luupiikki, jota ei voida leikata. A:n psyykkisessä toimintakyvyssä ei ole mitään vikaa. Sähkömopolla ei voi ajaa saateella eikä märässä. Invamopon kuljettamiseen vaaditaan hissillinen tai luiskallinen inva-auto.

Korvausvaatimusten osalta korkeimman hallinto-oikeuden tulee katsoa, mikä on kohtuullinen korvaus lakisääteisestä oikeudesta, joka A:lla olisi tullut olla jo 1,5 vuotta.

Yhtymähallituksen jaosto on antanut selityksen.

A on antanut vastaselityksen. Hallinto-oikeuden päätöksessä todetaan, että A:n huono liikuntakyky täyttää vammaispalveluasetuksen 5 §:n edellytyksen erityisten liikkumisvaikeuksien osalta. A:lla tulisi olla siten oikeus kuljetuspalveluun, eikä oikeutta liikkumiseen voi tällöin rajata pelkkiin apteekki- ja kauppa-asiointikäynteihin. Pelkän palveluliikenteen auton käytön tarjoaminen A:lle on täysin kohtuutonta.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään siltä osin kuin kysymys on A:n oikeudesta vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun Ylä-Savon SOTE -kuntayhtymän yhtymähallituksen jaoston tehdessä päätöksensä 20.9.2016. Hallinto-oikeuden hylkäävän päätöksen lopputulosta ei tältä osin muuteta.
2. Korkein hallinto-oikeus kumoaa hallinto-oikeuden päätöksen ja palauttaa asian Ylä-Savon SOTE -kuntayhtymän yhtymähallituksen jaostolle uudelleen käsiteltäväksi siltä osin kuin hallinto-oikeus on uuden selvityksen perusteella ja enemmän viivästyksen välttämiseksi ratkaissut asian.
3. Valitus hylätään siltä osin kuin hallinto-oikeus on tutkinut ja ratkaissut A:n vaatimukset hallintoriita-asiana ja hylännyt A:n hakemuksen.

Perustelut

1. Kun otetaan huomioon asiassa kuntayhtymän yhtymähallituksen jaostossa esillä ollut lääketieteellinen ja muu selvitys A:n liikunta- ja toimintakyvystä, A ei ole ollut yhtymähallituksen jaoston tehdessä päätöstä sellainen vammaispalveluasetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu vaikeavammainen henkilö, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Tämän vuoksi hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen muuttamiseen tältä osin ei ole perusteita.

2. A oli toimittanut hallinto-oikeuteen uutta lääketieteellistä ja muuta selvitystä, jossa hänen terveydentilansa ja toimintakykynsä on katsottu huonontuneen. Myös A:n olosuhteissa oli tapahtunut muutos, kun hän oli viranhaltijapäätöksen tekemisen jälkeen muuttanut asuinpaikkaansa. Hallinto-oikeus oli pyytänyt yhtymähallituksen jaostolta uuden selvityksen johdosta lausumaa ja ratkaissut asian enemmän viivästyksen välttämiseksi uuden selvityksen huomioon ottaen. Hallinto-oikeus on katsonut, että A:lla on vammaispalveluasetuksessa tarkoitettuja erityisiä liikkumisvaikeuksia. Samalla hallinto-oikeus on kuitenkin todennut, että A:lla ei ole kohtuuttomia vaikeuksia käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä, koska hän pystyy käyttämään asuinalueellaan liikennöivää kutsuhjattua palveluliikenteen autoa. Hallinto-oikeus on tästä syystä katsonut, ettei A ole vammaispalvelulaissa tarkoitettu vaikeavammainen henkilö.

Asiassa on korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistavana, onko A:n kuljetuspalvelujen myöntämistä koskeva hakemus hylättävä sillä perusteella, että A, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa, voi vammoistaan ja sairauksistaan huolimatta käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

A:n asuinalueella liikennöi palveluliikenteen auto, jonka voi tilata kutsuhjattusti haluttuun osoitteeseen auton liikennöintialueella. Palveluliikenteen auto on esteetön. Auton kuljettaja auttaa asiakkaan tarvittaessa auton kyytiin ja sieltä ulos sekä avustaa tarvittaessa asiakkaan koti-ovelle. Palveluliikenteen auto liikennöi kuitenkin A:n asuinalueella vain kahdesti viikossa.

Korkein hallinto-oikeus katsoo, että A:n asuinalueella järjestettyä palveluliikennettä ei ole pidettävä vammaispalveluasetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna julkisena joukkoliikennevälineenä. Tähän nähden sillä seikalla, pystyykö A käyttämään tuota palveluliikennettä, ei ole merkitystä arvioitaessa, onko häntä pidettävä vaikeavammaisena henkilönä kuljetuspalvelujen suhteen.

Ylä-Savon SOTE -kuntayhtymä on hallinto-oikeuteen toimittamassaan lisälausumassa pitänyt selvitettyinä, että A ei pysty nousemaan tavalliseen linja-autoon. Ottaen lisäksi huomioon hallinto-oikeudessa esitetty lääketieteellinen selvitys, jossa on todettu muun ohella, että A kykenee kävelemään vain alle 50 metriä rollaattorin ja saattajan avustuksella, korkein hallinto-oikeus arvioi, että A:lla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja että hän ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. A:ta on hänen vammoistaan ja sairauksistaan saadun selvityksen perusteella pidettävä vammaispalveluasetuksen 5 §:ssä tarkoitettuna vaikeavammaisena henkilönä, joka tarvitsee välttämättä kuljetuspalvelua vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoistaan.

Tämän vuoksi hallinto-oikeuden päätös on kumottava siltä osin kuin hallinto-oikeus on ratkaissut asian uuden selvityksen perusteella ja enemmän viivästyksen välttämiseksi sekä asia palautettava yhtymähallituksen jaostolle uudelleen käsiteltäväksi ja kuljetuspalvelun järjestämiseksi.

3. A on vaatinut, että hänelle tulee myöntää kohtuullinen korvaus siitä, että hän on ollut ilman palvelua, johon hänellä on lakisääteinen oikeus, jo 1,5 vuotta. Korkein hallinto-oikeus toteaa, että asiassa ei ole esitetty sellaista selvitystä, jonka perusteella A:lle olisi katsottava syntyneen sellaisia kustannuksia, jotka yhtymähallituksen jaosto tulisi velvoittaa korvaamaan hänelle perusteettoman edun palautuksena tai muutoin. Tämän vuoksi ja kun otetaan huomioon korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen muuttamiseen tältä osin ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot

Korkein hallinto-oikeus:

Pekka Vihervuori
presidentti

Irma Telivuo
oikeusneuvos

Leena Äärilä
oikeusneuvos

Vesa-Pekka Nuotio
oikeusneuvos

Antti Pekkala (t)
oikeusneuvos

Anna Heikkilä
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös	A, maksutta
Jäljennös	Itä-Suomen hallinto-oikeus
	Ylä-Savon SOTE -kuntayhtymän yhtymähallituksen jaosto
Asiakirjat	Ylä-Savon SOTE -kuntayhtymän yhtymähallituksen jaosto